

Zbirka medijskih objav
JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI,
06. 09. 2012 do
07. 09. 2012

Število objav: 11
Tiskani mediji: 8
Splet: 0
Radijske postaje: 2
Televizijske postaje: 1
Teletekst: 0

Spremljane teme:
Festival neodvisnega filma
Javni sklad RS za kulturne dejavnosti
Kulturna šola
Opus

Seznam objav v zbirki:

Naslov		Knjiga o Radi		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Bukla ; 0	Stran: 11	Površina: 325 cm ²
	Rubrika / Datum	Ostalo, 06. 09. 2012		
Stran v zbirki 4	Avtor	neznan avtor		
	Teme	Opus		

Naslov		Svatba in ščepec druge zgodovine		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Dolenjski list; 54000	Stran: 22	Površina: 392 cm ²
	Rubrika / Datum	Ostalo, 06. 09. 2012		
Stran v zbirki 6	Avtor	Luzar M.		
	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti		

Naslov		Šola smo in so bili ljudje		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Naš čas; 20000	Stran: 4	Površina: 341 cm ²
	Rubrika / Datum	Ostalo, 06. 09. 2012		
Stran v zbirki 7	Avtor	Podgoršek Tatjana		
	Teme	Kulturna šola		

Naslov		Umetniki ustvarjali obtromeji		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Naš čas; 20000	Stran: 10	Površina: 156 cm ²
	Rubrika / Datum	Kultura, 06. 09. 2012		
Stran v zbirki 9	Avtor	B. Š.		
	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti		

Naslov		Danes se v gradu Snežnik začenja Zapikov festival ustvarjalnosti		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Radio 94; 10000	15:30	Trajanje: 2 min
	Rubrika / Datum	Dogaja se, 06. 09. 2012		
Stran v zbirki 10	Avtor	neznan avtor		
	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti		

Naslov		V galeriji Hiša sonca v Logatcu danes odprli likovno razstavo		
Zaporedna št. 6	Medij; Doseg	Radio 94; 10000	15:30	Trajanje: 2 min
	Rubrika / Datum	Dogaja se, 06. 09. 2012		
Stran v zbirki 11	Avtor	neznan avtor		
	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti		

Naslov		Začenja se Zapikov festival		
Zaporedna št. 7	Medij; Doseg	TV Primorka; 22395	19:30	Trajanje: 2 min
	Rubrika / Datum	Dnevnik, 06. 09. 2012		
Stran v zbirki 12	Avtor	neznan avtor		
	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti		

	Naslov	Stanje permanentne revolucije		
Zaporedna št. 8	Medij; Doseg	Delo; 130000	Stran: 20	Površina: 345 cm ²
	Rubrika / Datum	Ostalo, 07. 09. 2012		
Stran v zbirki 13	Avtor	Lešničar Tina		
	Teme	Festival neodvisnega filma		

	Naslov	Spominjanje na Poldetovi klopci		
Zaporedna št. 9	Medij; Doseg	Gorenjski glas; 45000	Stran: 9	Površina: 567 cm ²
	Rubrika / Datum	Aktualno, 07. 09. 2012		
Stran v zbirki 15	Avtor	Kovačič P Suzana		
	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti		

	Naslov	Razstava ljubiteljskih likovnih ustvarjalcev		
Zaporedna št. 10	Medij; Doseg	Gorenjski glas – Jeseniške novice; 37000	Stran: 6	Površina: 115 cm ²
	Rubrika / Datum	priloga Jeseniške novice, 07. 09. 2012		
Stran v zbirki 17	Avtor	Rabič Janko		
	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti		

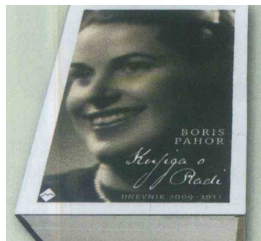
	Naslov	Obleka naredi človeka, kostum ga zaznamuje		
Zaporedna št. 11	Medij; Doseg	Štajerski tednik; 38000	Stran: 10	Površina: 311 cm ²
	Rubrika / Datum	Kultura in izobraževanje, 07. 09. 2012		
Stran v zbirki 18	Avtor	Kmetec Dženana		
	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti		

Knjiga o Radi

Boris Pahor

Cankarjeva založba, 2012, pt. v., 490 str., 29,95 €, JAK

Nedavno, tik pred avtorjevimi 99. rojstnim dnem, je pri Cankarjevi založbi izšlo Pahorjevo delo *Knjiga o Radi*. Gre za dnevniške zapise, ki so nastali med letoma 2009 in 2011; kot priča naslov, je središčno mesto, okoli katerega krožijo preostala razmišljanja, pisateljevo polstoletno sobivanje z ženo Rado.

Ob intimnejših zapisih, v katerih reflektira svoj odnos do družine in prijateljev (pisateljev), se Pahor v knjigi vedno znova vrača k osrednjim temam, ki tudi sicer zaznamujejo njegov obsežni literarni **opus**: ogrožena narodna oziroma jezikovna identiteta manjšine, taboriščna izkušnja, upor proti fašizmu, nacizmu in komunizmu ter pomen spominjanja. Avtorjevi pisavi je na splošno lastno »večno vračanje« – pogosto spreminja že napisano, tudi naslove del, posamezne izseke iz že objavljenih del vključuje v nova besedila ipd. Pri tem ne gre za ponovitve, temveč za vnovičen razmislek z nove, tako družbene kot osebne perspektive.

V tej luči je *Knjiga o Radi* mogoče brati kot »opombe pod črto«, s katerimi Pahor pojasnjuje oziroma dopolnjuje temeljna mesta svoje literarne in življenjske poti. Ena od travm, ki se mu je že zgodaj vžgala v spomin, je ponižujoča, razosebljajoča izkušnja italijanskega fašizma. Ko je bil star sedem let, leta 1920, je bil priča požigu Narodnega doma v Trstu. Po tem dogodku je dobila naslov tudi zbirka kratke proze *Kres v pristanu* (1959), ki je pozneje izšla v nekoliko predelanem ponatisu in s spremenjenim naslovom *Grmada v pristanu* (1972). V *Knjigi o Radi* avtor fašistično preziranje slovenskih ljudi označi kot »čisti rasizem« in obenem opozarja, da je zaradi zgodovinske pozabe to obdobje danes nevidno: »Tako se vede tudi italijanska demokratična politika, tako desna kot leva, v zvezi z zločini, ki jih je počel fašizem.«

Pahor o pozabi, ki je, kot pravi, pogosto hotena, v svoji zadnji knjigi zapiše: »Pozaba je torej 'velika črna luknja brez dna', kamor strmoglavijo spomin, vsak spomin.« A včasih tudi spomin ni dovolj; razčlovečenje koncentracijskih taborišč je bilo tako vseobsegajoče, da bi moralo – a zaradi naše nedoletnosti žal ni – povročiti premik v zavesti človeštva. Pahorja je ta premik za vselej izrinil na izvzeto mesto v družbi; izkušnje iz taborišč pa so pustile tudi neizbrisen pečat v njegovi prozi, najizraziteje v pričevanjskem romanu *Nekropola* (1967), v romanu *Spopad s pomladjo* (1978) pa pripoveduje o vrnitvi taboriščnika v življenje. A Pahor pri govoru o koncentracijskih taboriščih zahteva preciznost; v *Knjigi o Radi* tako zapiše: »To niso bila taborišča za uničevanje judovskih ljudi, ampak delovna taborišča za protinaciste.«

Takšna doslednost, ki zavrača vsakršno poenostavljanje, je značilna tudi za Pahorjevo razumevanje pojvone-

*Boris Pahor, rojen 26. avgusta 1913 v Trstu, je eden najpomembnejših slovenskih pisateljev. Med prevodi njegovih del v mnoge jezike je na prvem mestu Nekropola (1967), avtobiografsko zaznamovano pričevanje o koncentracijskem taborišču Natzweiler-Struthof. Pahorjev **opus** se sicer večinoma posveča Trstu. Večkrat so ga omenjali tudi kot kandidata za Nobelovo nagrado za književnost.*

ga dogajanja, ki presega »rdeče-beli« dualizem.

Leta 1966 je s podporo liberalnih demokratov ustanovil revijo *Zaliv*, ki je dve desetletji zagovarjala demokracijo in odklanjala režim ene stranke; skupaj z Alojzom Rebulo sta leta 1975 izdala brošuro *Edvard Kocbek, pričevalec našega časa* z intervjujem, v katerem je Kocbek prekinil uradni molk o povojnih pobojih domobrancev, zaradi česar je bil Pahorju za več let prepovedan vstop v tedanjo državo. Tudi v *Knjigi o Radi* se Pahor pogosto vrača k pesniku in h kritičnemu motrenju komunizma, a obenem nedvoumno zapiše: »Vendar se mi zdi zgrešeno kar naprej kazati na krivde komunizma in pri tem pozabljati na krivde in zločine kolaboracije.«

Kot rečeno, Pahor v svoji zadnji knjigi posebno mesto odredi svojemu odnosu z ženo Rado; z bralci sprva deli drobne impresije iz njunega vsakdanjega življenja, ki poteka »v ozračju harmoničnega in igrivega sožitja«, a tudi ženine napredujoče bolezni, ki ju slednjič loči. Prav ta odsotnost pa razpre globlji razmislek o njuni zvezi, ki je bila vedno podrejena pisateljevi strogi delovni disciplini. Kot kaže, je pri Pahorju najmočnejši ustvarjalni eros, čeprav se je včasih vnel tudi ob ženskah, ne le ženi. V njegovih zadnjih dnevniških zapisih osupljajo neuničljivi vitalizem, ostrina misli in brezkompromisno zagovarjanje (političnih) stališč.

KAPELSKI FILM O KAPELAH

Svatba in ščepec druge zgodovine

V Kapelah snemajo igrani film z naslovom 'Tak ti je tu blu, katerega dogajanje so postavili v 50. leta prejšnjega stoletja. Domačinka Jožica Penič, gonilna sila snemanja, pravi, da je osrednji dogodek v filmu svatba v Kapelah.

»S filmom želimo ohraniti spomin na predsvatbene in svatbene običaje ter na stroga pravila takratnih svatb; to je bilo obdobje hudega patriarhata. Želimo ohraniti tudi spomin na kmečka opravila, predstaviti prehranske navade in stavbno dediščino, ohraniti kapelsko narečje in pesmi. Film obravnava tudi zgodovinska dejstva, kot sta povojna obvezna oddaja in osiromašenje domačinov, ki jih je prizadelo izgnanstvo. Tako ima film tudi širšo vrednost,« je prepričana Jožica Penič.

Ustvarjalci filma, katerega snemanje poteka pod okriljem Kulturnega društva Kapele, želijo povezati štiri

generacije. »Casi po vojni so bili težki, ampak ljudje so vseeno znali živeti z dobro voljo. Zato želimo s filmom pokazati mladim, da ni sreča le v materialnih dobrinah,« pravi Peničeva.

Za kamero je vztrajni snemalec Davor Lipej iz Brežic. V filmski ekipi, ki šteje okrog 90 ljudi, sodelujejo krajani Kapel, ki so večinoma člani različnih krajevskih društev, tako da so posredno vključili v delo tudi večino društev. Ljudje poleg kmečkih opravil, gospodinjstva, služb, petja v zborih in drugih obveznosti snemajo še film. Veličastno, mar ne, da nekaj iz sveta sedme umetnosti nastaja v neznanstveni vasi ob Sotli nekje na evropskem jugovzhodu? »Naš film ne bo kakovost za kritike, vemo. Ampak to bo lep dokument,« pravijo v filmski ekipi.

Kapelski filmarji, ki jih je snemanje medgeneracijsko močno povežalo,

bodo v naslednjih tednih nadaljevali snemanje. In nekako bo vse potekalo po znanem reku 'gremo naprej za isti denar'. Tako bo vsa ekipa delala še naprej brezplačno. Denar, nekaj več kot 4.000 evrov, ki sta jim ga dali občina Brežice in krajevna skupnost Kapele, so porabili za ureditev filmskih hiš in za kulise. Pri čemer niso dobili nič denarja iz Ljubljane, namreč iz slovenskega javnega sklada za kulturne dejavnosti.

Do filma, ki ga bodo premierno predvajali junija prihodnje leto, je Kapelce pripeljalo, rekli bi, navadno zbadanje. Na lanskem izletu kapelskega Društva za razvoj podeželja je Jožica Penič slišala besede na svoj račun, češ da se ji ne da več javno delovati. Potem so se menili, da bi v Kapelah organizirali svatbo, in Jožica Penič je napisala kar predlog besedila za film - film o kapelski svatbi.

M. Luzar

Tak ti je tu blu – pogledjte, no, tole fotografijo s snemanja filma. (Foto: D. A. Lipej)

Šola smo in so bili ljudje

50 let nove osnovne šole v Šmartnem ob Paki – Pred 50 leti 333 učencev v dveh, danes 309 v eni izmeni - Sodobna šola s številnimi interesnimi dejavnostmi

Tatjana Podgoršek

Šmartno ob Paki, 1. septembra – Šolstvo ima v Šmartnem ob Paki 178-letno tradicijo. Kljub temu je bil za učence in učitelje tamkajšnje osnovne šole bratov Letonja prvi šolski dan v šolskem letu 2012/2013 slovesen kot le na malo kateri šoli v Sloveniji. S priložnostno slovesnostjo so namreč zaznamovali 50 let osrednje stavbe nove šole v kraju. Zaznamovali so jo tako kot ob otvoritvi - z nastopom godbe na pihala. Tokrat so nastopili godbeniki veterani Univerze za tretje življenjsko obdobje Velenje.

Bojan Juras, ravnatelj šole, je v nagovoru zbranim med drugim dejal, da je šola prostor za prve podvige, prva stopnica na poti do življenjske modrosti. 2. septembra pred 50 leti so na otvoritveni slovesnosti pozdravili 333 šolarjev, ki so prestopili prag nove učilne zidane. Pouk je takrat potekal v dveh izmenah, šola je imela podružnico z dvema kombiniranimi razredoma in 36 učenc

ci v Skornem, na matični šoli pa je delovala mlečna kuhinja. Danes je na šoli 309 učencev, med njimi je 36 prvošolcev. »Šola niso le zidovi. Šola smo in so bili ljudje. S hvaležnostjo se spominjamo vseh, ki so in še s svojim delom prispevajo k temu, da je bila in je tudi danes ponos svojemu kraju ter številnim generacijam šolarjev. Je hram vsega, kar so dosegli pred nami, kar dosegamo sami in kar bodo dosegali za nami. Kajti učenost se skriva v vsem, kar dela ljudi boljše in modrejše.« Po zagotovilih Juras je danes šola sodobna, sledi novostim. Prav v novem šolskem letu uvajajo elektronski dnevnik in elektronsko ređovalnico. Kot ena prvih osnovnih šol v Sloveniji vstopajo v novo obdobje načina in dela na njej. Šola se ponaša s sodobno šolsko kuhinjo, knjižnico z več kot 15 tisoč knjigami, sodobno računalniško učilnico z računalniško mrežo, e-zbornico. Je ekološko usmerjena s sončno elektrarno na strehi, je kulturna šola s tradicijo ter s številnimi dopol-

nilnimi in interesnimi dejavnostmi, ki bogatijo delo in življenje na njej.

Po mnenju podžupana Občine Šmartno ob Paki **Janka Kopusarja** si je danes težko predstavljati veličino dogodka ob otvoritvi nove šole pred 50 leti. Veliko povedo vtisi nekaterih takratnih učiteljev in učencev šole: trikrat večja šola, prostorne in svetle učilnice s tekočo vodo, nova sodobna oprema, manj otrok v razredu, neprimerno boljši pogoji, mlečna kuhinja, ogrevanje ... Nekaj teh vtisov je na priložnostni slovesnosti strnila takratna učiteljica na šoli **Karla Podvratnik**. Kot je še dejal Kopusar, »današnjih časov s tistimi žal ne moremo primerjati, zavedamo pa se pomembnosti svojih dejanj in prizadevanj, da bomo tradicijo šolstva v Šmartnem ob Paki dostojno nadaljevali. Lokalna skupnost, vodstvo šole, učitelji in nena zadnje tudi učenci se moramo truditi, da bo hram učenosti še naprej takšen, da bomo nanj ponosni.«

S prireditve ob 50-letnici osrednjega objekta šole in prvega šolskega dne v Šmartnem ob Paki

Umetniki ustvarjali ob tromeji

Velenje – Lendava, 31. avgusta - Konec avgusta je v organizaciji velenjskega Kulturnega društva Medžimurje, Zveze kulturnih društev Šaleške doline in velenjske območne izpostave **Javnega sklada za kulturne dejavnosti** v Lendavi potekala tokrat že 6. likovna kolonija Umetniki ob tromeji. V Lendavi je ustvarjalo 14 članov Društva

šaleških likovnikov. Kolonije so se udeležili tudi umetniki iz sosednje Madžarske in Medžimurja, dela, ki so v enem dnevu nastala v naravi, v Lendavi in okolici, pa bodo predstavili tako v Lendavi kot v Velenju. Datumov razstav še niso določili.

■ **bs**

V Lendavi je letos ustvarjalo 14 članov Društva šaleških likovnikov.

Danes se v gradu Snežnik začnja Zapikov festival ustvarjalnosti

RADIO 94, 6. 9. 2012, DOGAJA SE, 15.30

VODITELJICA: Danes se v gradu Snežnik v Loški dolini začnja Zapikov festival ustvarjalnosti, ki ga ob pomoči Narodnega muzeja, OŠ heroja Janeza Hribarja in Javni sklad za kulturne dejavnosti prireja Društvo Zapik. Današnji program: lutkovna predstava in koncert ter nedeljska lutkovna matineja in grajska pravljíčna čajanka z Anjo Štefan bodo odprti za javnost; petek in sobota pa bosta namenjena izobraževanju učiteljev in pedagogov. Jelena Sitar Cvetko iz Društva Zapik.

JELENA SITAR CVETKO (Društvo Zapik): Četrtekov program, to se pravi začnemo z lutkovno predstavo gledališča Matita, ki je zdaj že mednarodno poznano, zelo uspešno, s predstavo E be? – gre za predstavo o lutki Pulcinelli.

VODITELJICA: Predstava, ki bo ob 18.30, je namenjena tako odraslim, kot otrokom. Matija Solce se bo uro kasneje na koncertu etno glasbe predstavil še kot član Histria. V nedeljo bo 10.30 se bo v gradu Snežnik začela lutkovna matineja diplomantk pedagoške fakultete iz Kopra.

SITAR CVETKO: Gre za njihova diplomska oziroma seminarska dela, ki so nadpovprečno uspela oziroma ki so veliki dosežki avtorski, bi rekla, njihovi.

VODITELJICA: Prva bo na vrsti Mišja predstava v izvedbi Mojce Mozetič. Gre za kombinacijo lutk in računalnika. Sledila bo diplomska predstava Kaje Zadnikar Klobučna zgodba, ki je nastala po delu Petra Svetine. Žabjo zgodbo pa je za diplomsko delo izdelala Anja Ličen. Zapikov festival bo ob 17. uri zaključila Grajska čajanka z Anjo Štefan.

SITAR CVETKO: Anja bo pripovedovala pravljíce, servirali bomo pa čaj.

VODITELJICA: Prispevek Maruše Mele Pavlin.

V galeriji Hiša sonca v Logatcu danes odprli likovno razstavo

RADIO 94, 6. 9. 2012, DOGAJA SE, 15.30

VODITELJICA: V galeriji Hiša sonca v Logatcu bodo danes ob 20. uri odprli likovno razstavo ob mednarodnem letu medgeneracijske solidarnosti z naslovom Portret – izraz in ekspresija v človeku. Gre za tematsko likovno razstavo območnih izpostav Javnega sklada za kulturne dejavnosti Logatec, Vrhnika in Cerknica. Razstavo bo strokovno spremljal akademski slikar in grafik Todorče Atanasov. Predstavilo se bo 8 avtorjev z 11imi likovnimi deli, tudi enim kiparskim. Koordinatorica logaške izpostave Javnega sklada za kulturne dejavnosti Tanja Pina Škufca.

TANJA PINA ŠKUFCA (JSKD Logatec): Razpis so oblikovali jaz in sodelavka Simona Zorko. In sicer te tematske razpise oblikujemo z namenom, da avtorje malo spodbudimo še v druge vode. Tako da smo vzeli za osnovo ekspresivno slikarstvo oziroma ekspresionizem. Kot izhodišče pa do vse dosedanjih modernih tokov, smo poskušali ustvarjalce spodbuditi, da grejo malo ven iz tega realizma. In nismo pričakovali preveč velikega odziva, ker je to le za marsikoga izziv.

VODITELJICA: Zato so tudi združili likovnike iz treh izpostav. Razstavljali bodo Matevž Škufca, Eva Razložnik, Breda Branisel Ž., Marija Braniselj, Janez Dragolič, Spomenka Grujič in Ivanka Krasnik ter Ljuba Mikolič. Prispevek Maruše Mele Pavlin.

Začenja se Zapikov festival

PRIMORKA TV, 06.08.2012, NOVICE, 19:30

NOVINAR: Danes se v gradu Snežnik v Loški dolini začenja Zapikov festival ustvarjalnosti, ki ga ob pomoči Narodnega muzeja, OŠ heroja Janeza Hribarja in JSKD prireja Društvo Zapik. Današnji program: lutkovna predstava in koncert ter nedeljska lutkovna matineja in grajska pravljичna čajanka z Anjo Štefan bodo odprti za javnost; petek in sobota pa bosta namenjena izobraževanju učiteljev in pedagogov.

JELENA SITAR CVETKO (društvo Zapik): Začnemo s lutkovno predstavo gledališča Matita, ki je sedaj že mednarodno priznana, zelo uspešno s predstavo E BE, gre za predstavo o lutki Pulcineli.

NOVINAR: Matija Solce se bo uro kasneje na koncertu etno glasbe predstavil še kot član His Trio. V nedeljo ob 10:30 se bo v gradu Snežnik začela lutkovna matineja diplomantk pedagoške fakultete iz Kopra.

SITAR CVETKO: Gre za njihova diplomska oz., seminarska dela, ki so nadpovprečno uspela oz., ki so bili veliki dosežki avtorski bi rekla njihovi.

NOVINAR: Prva bo na vrsti Mišja predstava v izvedbi Mojce Muzetič, gre za kombinacijo lutk in računalnika. Sledila bo diplomska predstava Kaje Zadnikar Klobučna zgodba, ki je nastala po delu Petra Svetine. Žabjo zgodbo pa je z diplomsko delo izdelala Anja Ličen. Zapiko festival bo ob 17:00 zaključila Grajska čajanka z Anjo Štefan.

SITAR CVETKO: Ona bo pa pripovedovala pravljice, servirali bomo pa čaj.

Stanje permanentne revolucije

Retrospektiva *Travis Wilkerson in Santiago Alvarez*

Slovenska kinoteka pripravlja politično naravnano retrospektivo neodvisnega režiserja Trava Wilkersona, ki jo bo spremljal tudi sam. Seveda se ob govoru o njem ne gre izogniti njegovega velikega vzornika, kubanskega filmskega propagandista Santiaga Álvareza. Retrospektivo bo zato spremljal izbor njegovih kratkih filmov.

TINA LEŠNIČAR

Santiago Álvarez (1919–1998) se je nekaj let šolal v Ameriki, a so ga ljubezen do domovine, predvsem pa aktivnosti, ki jih je prevzemal znotraj kubanske komunistične partije, leta 1940 pripeljale nazaj domov. Po kubanski revoluciji je ustanovil Kubanski filmski inštitut. V zgodovino filma se je med drugim zapisal s kratkim filmom *Zdaj!* iz leta 1964, v katerem je z montažo dokumentarnih fotografij in glasbenih insertov, v katerih nastopa Lena Horne, spregovoril o rasni diskriminaciji v Združenih državah. Znan je tudi po protiiimperalistični satiri *LBJ*, ki jo je posnel leta 1968, najbolj pa po poetičnem posvetilu Ho Ši Minhu *79 pomladi* iz leta 1968. Posneti intervju z vietnamskim predsednikom je bil mišljen kot darilo osvobojene Kube okupiranemu

Vietnamu.

Sicer Álvarezov **opus** obsega več kot šeststo dokumentarnih kratkih filmov, nastalih med letoma 1960 in 1998. S hitro montažo in rabo »found footage« materiala, kot so inserti holivudskih filmov, risank in fotografij, velja celo za začetnika pozneje priljubljene krajše forme videoclipov.

Politična forma nad vsem

Filmsko dogajanje na Kubi je z zanimanjem spremljal mladi ameriški filmar Travis Wilkerson in si bolj kot česar koli želel spoznati svojega vzornika Álvareza. Ko se je to zgodilo, se mu je življenje povsem spremenilo. Začel je snemati filme, v katerih je politika postala nedeljiv del filmske forme. Informativne, angažirane, didaktične, pamfletistične, solidarnostne in od vsega neodtujljivo politične filme. Filme, ki so govorili o tukaj in zdaj – o času, kot sta ga Álvarez in Wilkerson razumela kot čas nepretrganega izrednega stanja, zapiše Jurij Meden v kinotečnem uvodniku. »Omenjeni 'tukaj in zdaj' oba dosledno, zagrizeno, fanatično razumeta kot stanje permanentne revolucije, ki naj načenja vseprisotni kaos izrednega stanja kapitalizma, v katerem je vsaka umetniška gesta nujno eksplicitno politična, nujno in neločljivo zvezana z analizo oziroma kritiko obstoječe distopije in, nič manj pomembno, predlogom nove utopije na dosegu roke.«

Med najbolj znanimi je Wilkersonov film *An Injury to One* (2003), 53-minutna kronologija zloglasne stavke 16.000 rudarjev leta 1917 v mestu Butte v Montani, med katero je bil ubit vodja stavke Wobbly Frank Little. V filmu Wilkerson zaobjame korporativno dominacijo ter prepletanje vladnih, nacionalnih in lokalnih represivnih organov, zgodovino delavskega razreda, razredne boje in okoljsko problematiko. V filmu *Pospešena nerazvitost (Accelerated Underdevelopment, 1999)*, posvečenem Álvarezu, Wilkersonova političnost celo zastre njegov primarni namen biografskega filma. Vanj skoraj v celoti vključi Álvarezov *79 pomladi*. Oba si bo mogoče ogledati v kinoteki.

Na **festivalu neodvisnega filma Sundance** leta 2007 je Travis Wilkerson izvedel eksperimentalni performans – multimedijško kontemplacijo o zgodovini bombardiranja. V anketi Film Comment so ga filmski kritiki uvrstili med petdeset avantgardističnih filmarjev desetletja. Njegov zadnji film *Distinguished Flying Cross* je na festivalu *Cinéma du réel* prejel posebno nagrado žirije. Še vedno je aktiven v ameriškem protivojnem gibanju, po vzoru francoske antologije *Daleč od Vietnama* pa sta s filmarjem Johnom Gianvitom posnela politično angažirani omnibus proti vojni v Afganistanu.

Page: 20

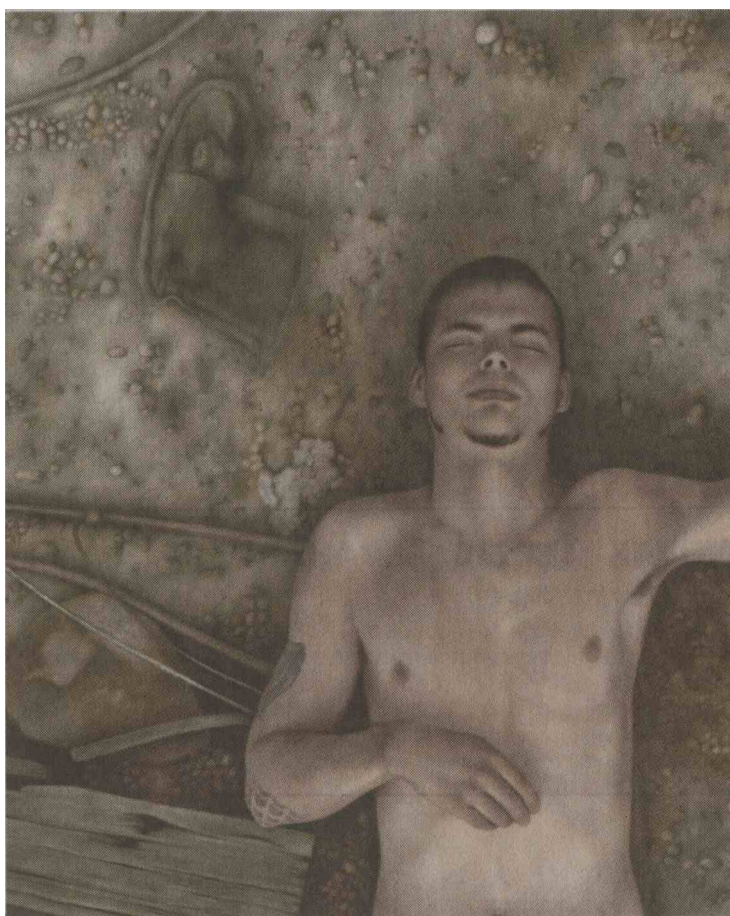
Reach: 130000

Country: SLOVENIA

Size: 345 cm2

Kazalo

2 / 2

Iz Wilkersonovega filma *Kdo je ubil Cocka Robina* FOTO ARHIV KINOTEKE

Filmska retrospektiva

Travis Wilkerson
in Santiago Álvarez
Slovenska kinoteka,
od 11. do 14. 9.

Spominjarije na Poldetovi klopoci

»Zaželel si je kisló mleko in domač kruh,« se spominja Alojz Meglič.
 »Ob štiridesetletnici bivaka je v severni steni Storžiča recitiral Zdravljico,« se spominja Matija Perko. »Kot soigralec je bil fantastičen,« doda Milena Zupančič. Bil je en krasen večer, posvečen izjemnemu igralcu Poldetu Bibiču.

SUZANA P. KOVAČIČ

Polde Bibič se je poslovil julija v osemdesetem letu starosti. Igralec in človek z veliko začetnico, za katerega Milena Zupančič, s katero sta skupaj odigrala nekaj nepozabnih vlog, pravi: »Je bil in je še vedno moj velik prijatelj.« Polde Bibič je imel v Motanah v KS Brezje več kot trideset let vikend, zato ga imajo Tržičani, Štajerca po rodu, tudi malce za svojega. Tamkajšnja krajevna skupnost je v sodelovanju z Območno izpostavo JSKD Tržič in Zvezo kulturnih organizacij Tržič v Kulturnem domu na Brezjah pri Tržiču pripravila Spominjarije, kot se imenuje eno od več kot desetih avtorskih del Poldeta Bibiča. Nit, ki je na minulo deževno soboto stakala nepozaben večer, je idejno spletel Boris Kuburič, na odru pa jo je v pogovoru z več gosti, ki so (s)poznali Poldeta Bibiča, odlično izpeljal David Ahačič.

»Jaz sem zate samo Polde in ne gospod,« je Polde Bibič rekel domačinu Alojzu Megliču, ko ga je ta ogovoril na Bistriški planini. »No, jaz sem pa Lojz«. Pa sta bila dogovorjena. Meglič je bil enajst let oskrbnik kočé na Bistriški planini in je tistega dne Bibiču ponudil kisló mleko in domač kruh. »Prav to sem si zaželel,« je dejal Bi-

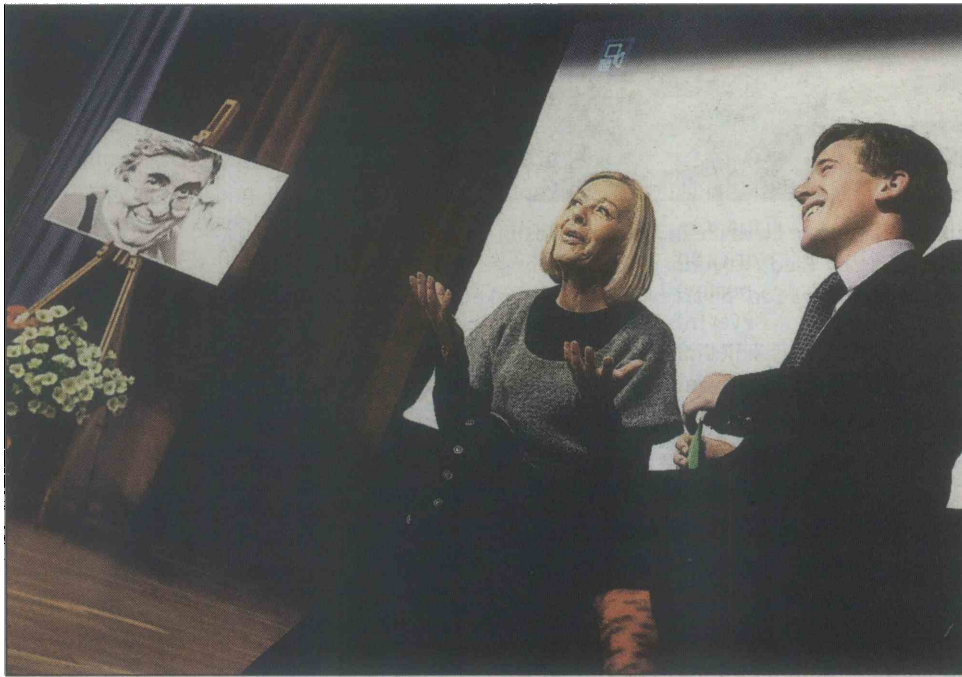
bič. Ampak Meglič ga je opazil že prej, še preden sta bila zmenjena na Polde in Lojze, kako je Polde posedal pod drevesom, z buklo v roki, na vzletišču za jadralne padalce pod Dobrčo. »Z domačinom Janezom Boncljem sva se zmenila, da mu bova na tem mestu postavila klopco. Bi bilo že fino, da bi planinci vedeli, komu služi ta klopca,« je na sobotnem dogodku, na katerem je bila glavni rekvizit prav Poldetova klopca, obudil spomine Alojz Meglič ter dodal: »Leta 2003 sva s soprogo praznovala zlato poroko. Polde se je odzval povabilu, napisal in prebral je lep govor pred več kot stotimi povabljenici.«

O Poldetu Bibiču po tržiškem koncu kroži anekdota, kako mu je nek domačin pomagal pri gradnji vikenda. Ko ga je Bibič vprašal, koliko je dolžan, mu je ta odgovoril: »Saj bom tudi jaz tebe kdaj nugal.« Čez čas pa je pomislil sam pri sebi: »Ja, kakšno korist pa naj imam od igralca?« Recitiranje Zdravljice v severni steni Storžiča, ob štiridesetletnici bivaka avgusta 1988 je bilo nekaj nepozabnega, se je na Poldetovi klopoci spominjal alpinist Matija Perko: »S svojim tempom, bil je po operaciji, je priplezal do bivaka; v navezi seveda, le plezalni pas ga je malo zategoval ... (smeh). Moji tedaj devetletni hčerki,

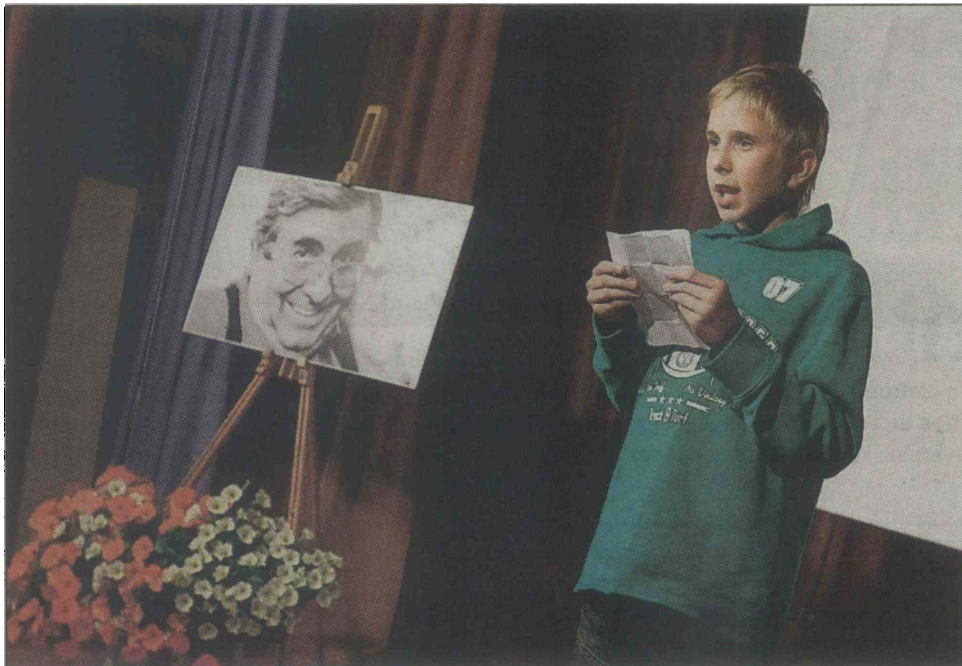
ki sem jo peljal na ta jubilej, sem povedal, kdo je z nami. Bedanc iz Kekca, je bila presenečena. Ja, zanjo je bil to zares velik dogodek, za nas, odrasle, ko smo prisluhnili interpretaciji Zdravljice, pa prav tako.« Znano je, da je Polde Bibič rad hodil po planinah; na Bistriško planino, Dobrčo in tudi na Kofce, kot se spominja nekdanja oskrbnica kočé Rezka Švab.

Leta 2008 je Bibič prodal vikend na Motanah družini Vrhovnik. Mladi Domen Vrhovnik je v soboto na Brezjah pri Tržiču z recitacijo oživil odlomek iz Bibičevih Spominjarij. Domen celo spi v isti sobi, v kateri je imel Polde Bibič spalnico. »Velike vloge že plešejo po sobi,« je dejal mladenič. Zagotovo največja skrivnost ostaja poljub med Mileno Zupančič in Poldetom Bibičem v filmu Cvetje v jeseni, ki ga je režiral Matjaž Klopčič. Je bil poljub resničen, ali filmski? Milena Zupančič se je udeležila sobotnega dogodka, skrivnosti pa ni razkrila. Le to, da sta morala kader poljuba posneti večkrat, povsem zaradi drugih okoliščin, kot je bil veter ... Matjaž Klopčič ju je v resnici imel rad kot filmski par. Zupančičeva pove, kako sta bila Polde Bibič in njen

življenjski sopotnik Dušan Jovanovič nekdanj razposajena mladeniča, ki sta iz spačka, ki ga je tudi malce po pločniku vozila po Ljubljani, rada potrepjala mlade ritke, do tega, kako je imel Polde Bibič izjemno veliko srce do svoje družine. »Vedno bom čakala, da me spet pokliče,« je še dejala Zupančičeva o prijatelju, za katerega še pove: »Veliko je dobrih igralcev, le malo je izjemnih. On je. Bog se ga je dotaknil z roko, kot temu pravijo.«

»Veliko je dobrih igralcev, le malo je izjemnih. On je,« je o prijatelju Poldetu Bibiču dejala Zupančičeva in dodala še nekaj hudomušnih zapletov, ki sta jih skupaj doživela. Na sliki Milena Zupančič in David Ahačič.

Leta 2008 je Bibič prodal vikend na Motanah družini Vrhovnik. Domen Vrhovnik je z recitacijo oživil odlomek iz Bibičevih Spominjarij. Domen celo spi v isti sobi, v kateri je imel Polde Bibič spalnico. »Velike vloge že plešejo po sobi,« je dejal mladenič.

Razstava ljubiteljskih likovnih ustvarjalcev

Ker je ljubiteljsko slikarstvo doslej premalo zastopano med številnimi dejavnostmi, bodo sedaj ustvarjalcem dali priložnost za večjo uveljavitev. Predstavili se bodo na razstavi, ki jo bodo odprli 13. septembra v DOLIK-u.

JANKO RABIČ

Pri Območni izpostavi Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti Jesenice, ki zajema občine Žirovnica, Jesenice in Kranjska Gora, je delo usmerjeno predvsem k spodbujanju ljubiteljske kulturne ustvarjalnosti, zagotavljanju strokovne in organizacijske podpore društvom in skupinam ter organizaciji srečanj. Prizadevajo si, da je v programe zajeta čim širša ljubiteljska kultura, kjer ljudje uresničujejo svoje interese, sposobnosti in talente. To so pevci, plesalci, dramski igralci, literati in drugi. Od lani so bolj povezani in organizirani fotografi, ki veliko delajo, ustvarjajo in se predstavljajo na območni razstavi. Jeseniška območna izpostava je po besedah koordinatorke Petre Ravnihar

letošnji spomladanski del programa območnih in regijskih srečanj otroških in odraslih pevskih zborov, folklornih, gledaliških, literarnih in drugih skupin v celoti uspešno izvedla. Jesenski del prinaša pomembno novost. Ker je ljubiteljsko slikarstvo doslej premalo zastopano med številnimi dejavnostmi, bodo sedaj ustvarjalcem dali priložnost za večjo uveljavitev. Predstavili se bodo na razstavi, ki jo bodo 13. septembra ob 18. uri v sodelovanju s Kulturnim društvom Svoboda Tone Čufar Jesenice odprli v likovnem salonu DOLIK na Jesenicah. K sodelovanju so povabili vse ljubiteljske slikarje. Za razstavo bodo pod strokovnim vodstvom izbrali najboljša dela. Poleg tega letošnji jesenski program zajema še srečanje malih pevskih skupin.

Ptuj • Razstava v Galeriji Magistrat

Obleka naredi človeka, kostum ga zaznamuje

Ljudski kostumi, ki predstavljajo pet različnih evropskih držav, so od ponedeljka naprej postavljeni v Galeriji Magistrat v ptujski mestni hiši. Gre za razstavo, ki je nastala znotraj Folklornih kimavčevih večerov 2012, te bomo v našem mestu gostili prihodnji teden.

V Galeriji Magistrat je od ponedeljka, 3. septembra, do srede, 3. oktobra, na ogled razstava rekonstruiranih ljudskih kostumov iz Slovenije, Hrvaške, Madžarske, Srbije in Slovaške, nastala znotraj mednarodnega folklornega srečanja Folklorni kimavčevi večeri. Razstavljeni so kostumi, ki predstavljajo različne pokrajine petih držav. Na ogled so noše Spodnjega Podravja in Haloz, Zilje, Rateč, Bele krajine, hrvaške Podravine, bosanski kostumi iz Sarajeva ter makedonski kostum iz Skopja. Projekt Folklorni kimavčevi večeri je kot vsako leto doslej pripravil Javni sklad za kulturne dejavnosti območna izpostava Ptuj v sodelovanju z različnimi kulturnimi društvi in folklornimi skupinami. Razstavo, ki je uvod v pestro dogajanje, to se začne v sredo, je odprl ptujski župan dr. Štefan Čelan, strokovno razlago o razstavljenih kostumih pa je podal enolog in koreolog Tomaž Simetinger. Poudaril je pomen kulturne dediščine z vidika tvorjenja identitete ter poudaril, da je prikazovanje oblačilne kulture na Slovenskem

eden izmed boljših zgledov, kako lahko sodelujeta stroka in ljubitelji.

»Eno pogosteje izpostavljenih in posledično vidnejših dediščin je tudi oblačilna. Zasluga za to gre gotovo več kot 500 folklornim skupinam na Slovenskem, ki pod vodstvom različnih strokovnjakov v zadnjih letih še posebno intenzivno

vlagajo znanje in energijo v postvarjanje oblačilne podobe preteklosti. Izjemno število folklornih skupin na Slovenskem, h katerim je treba prišteti tudi druga društva, ki se ukvarjajo z oblačilno dediščino, kaže na pomen te. Kostumiranje ob najrazličnejših priložnostih – ki so najpogosteje povezane z odrskim poustvarjanjem – pri-

ča o tem, da igrajo oblačila za sodobnega človeka pomembno vlogo pri njegovem iskanju in izražanju identitete, estetike ter ne nazadnje zabave,« o kulturni dediščini kot interpretaciji preteklosti pravi Simetinger.

Letošnji kimavčevi večeri, ki se bodo odvijali prihodnji teden, potekajo pod pokroviteljstvom Evropske prestolnice kulture 2012. Še preden si privoščite prijeten večer ob spoznavanju folklorne dediščine petih evropskih držav, pa si lahko njihove kostume ogledate na razstavi v mestni hiši, za postavitev katere so poskrbeli Bojan Glaser, Maja Glaser in Stanka Vauda Benčević.

Dženana Kmetec

Foto: DK

Razstava rekonstruiranih ljudskih kostumov je v Galeriji Magistrat v mestni hiši.